2021-1-NL01-KA220-ADU-000026492

PR1-UNROOT Προπαρασκευαστική φάση/Διακρατική έκθεση

Unrooting **Violence:**

Αντιμετώπιση των κοινωνικών προτύπων για την πρόληψη της έμφυλης βίας

http://unroot.eu/

unroot@googlegroups.com

@unrootproject

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν

1. Εισαγωγή 3
2. Εντοπισμός των κοινοτήτων 9
3. Συμπεράσματα 13
4. Συστάσεις 29
5. Στρατηγικές πρόληψης 30
6. Βασικές έννοιες και ορισμοί 33
7. Πηγές 35

1. Εισαγωγή

Η έμφυλη βία αποτελεί κατά κύριο λόγο καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ένα παγκόσμιο ζήτημα υγείας που ξεπερνά τα όρια του οικονομικού πλούτου, του πολιτισμού, της θρησκείας, της ηλικίας και του σεξουαλικού προσανατολισμού.Αναφέρεται σε οποιαδήποτε πράξη διαπράττεται ενάντια στη θέληση ενός ανθρώπου και οφείλεται στα έμφυλα πρότυπα και σε άνισες σχέσεις εξουσίας. Περιλαμβάνει τη σωματική, τη συναισθηματική ή ψυχολογική και τη σεξουαλική βία, καθώς και την άρνηση πόρων ή την πρόσβαση σε υπηρεσίες. Η βία περιλαμβάνει απειλές και εξαναγκασμό. Η έμφυλη βία επηρεάζει τις γυναίκες σε όλα τα κοινωνικά επίπεδα, ανεξάρτητα από την ηλικία, το μορφωτικό τους επίπεδο, το εισόδημα, την κοινωνική θέση ή την χώρα καταγωγής/κατοικίας. Η κατάσταση είναι πολύ χειρότερη στις περιπτώσεις όπου οι γυναίκες δεν έχουν πρόσβαση σε δομές υποστήριξης, όπως για παράδειγμα στις αγροτικές περιοχές.

Η έμφυλη βία βασίζεται στις ανισότητες κατά φύλο, οι οποίες πηγάζουν από τις έμφυλες προκαταλήψεις και τα στερεότυπα που ενθαρρύνουν τη βία. Έτσι, είναι επιτακτική η ανάγκη να αρθούν οι ανισότητες και τα πρότυπα προκειμένου να αλλάξει η συμπεριφορά. Σύμφωνα με την έκθεση του GREVIO για το 2020, η ανάγκη αυτή είναι ακόμη πιο επιτακτική στις αγροτικές περιοχές, όπου δεν εφαρμόζονται αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση των αναγκών των γυναικών. Επομένως, είναι αναγκαία η ενημέρωση αυτών των κοινοτήτων προκειμένου να δοθεί πρόσβαση στη γνώση τόσο στις γυναίκες όσο και στους άνδρες, με σκοπό να απορριφθούν τα πρότυπα και οι ρόλοι των φύλων.

Το έργο UNROOT στοχεύει στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας και γι’ αυτό εστιάζει στην πρωτογενή πρόληψή της. Η πρωτογενής πρόληψη επικεντρώνεται στην πρόληψη της έμφυλης βίας πριν εμφανιστεί, αντιμετωπίζοντας τα βαθύτερα αίτιά της, όπως η ανισότητα μεταξύ των φύλων, οι συστημικές διακρίσεις και οι άνισες σχέσεις εξουσίας.. Η προσέγγιση αυτή απαιτεί μακροπρόθεσμες αλλαγές που εστιάζουν σε θετικά πρότυπα. Η κοινωνική, οικονομική και πολιτική ενδυνάμωση των γυναικών μικρής και μεγάλης ηλικίας αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του σχεδιασμού του προγράμματος, καθώς στοχεύει στην αντιμετώπιση της έλλειψης τιμωρίας των δραστών έμφυλης βίας, ενθαρρύνοντας τους άνδρες μικρής και μεγάλης ηλικίας να συμμετάσχουν σε προληπτικές δράσεις.

Η πρωτογενής πρόληψη απαιτεί την αναθεώρηση των κοινωνικών συνθηκών και των προτύπων (πατριαρχικές αξίες) που δικαιολογούν ή και προωθούν την έμφυλη βία. Η αλλαγή της ατομικής συμπεριφοράς αποτελεί πρωταρχικό στόχο της πρόληψης. Όμως, μια τέτοια αλλαγή δεν μπορεί να επιτευχθεί πριν ή ανεξάρτητα από την ευρύτερη αντιμετώπιση των βασικών παραγόντων που προκαλούν τέτοιου είδους βία, η οποία εμφανίζεται σε κοινότητες, οργανισμούς και την κοινωνία στο σύνολό της. Η πρωτογενής πρόληψη εφαρμόζεται στο σύνολο του πληθυσμού, για την αλλαγή των συμπεριφορών, των πρακτικών και των ανισοτήτων στην εξουσία που προκαλούν την έμφυλη βία. Υπό αυτή την έννοια, η πρωτογενής πρόληψη είναι πιο αποτελεσματική όταν συνδυάζονται και εφαρμόζονται σε διάφορα κοινωνικά επίπεδα διάφορες μέθοδοι, όπως η κοινοτική κινητοποίηση, η ευαισθητοποίηση από τα μέσα ενημέρωσης και οι αλλαγές στις πολιτικές[1].

[1] UN Women (2010) Promoting primary prevention. Στο: https://www.endvawnow.org/en/articles/318-promoting-primary-prevention-.html (ανακτήθηκε στις 23/08/2022).

Οι εταίροι του έργου UNROOT κατανοούν τη σημασία της πρωτογενούς πρόληψης, γι’ αυτό ανέπτυξαν και υλοποιούν το συγκεκριμένο έργο, το οποίο στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και την υποστήριξη των ανδρών και των γυναικών που ζουν σε αγροτικές κοινότητες και έχουν πρόσβαση σε λιγότερες ευκαιρίες. Απώτερος στόχος είναι η εξάλειψη των παραδοσιακών πρακτικών, συμπεριφορών και εθίμων που συμβάλλουν στην έμφυλη βία. Η πρόληψη της έμφυλης βίας λαμβάνει πολλές μορφές, όπως δημιουργία ενός ανοιχτού διαλόγου με τα μέλη της κοινότητας σχετικά με ζητήματα της έμφυλης βίας και τα στερεότυπα των φύλων, σχεδιασμός στρατηγικών παρέμβασης για την ενίσχυση των δεξιοτήτων όλων των ανθρώπων, έτσι ώστε να εμβαθύνουν στα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που ενθαρρύνουν την έμφυλη βία και να βρουν τη δική τους φωνή πέρα από τα κοινωνικά πρότυπα.

Υπό αυτή την έννοια, το έργο UNROOT επισημαίνει την ανάγκη εντατικής ευαισθητοποίησης των αγροτικών κοινοτήτων, ώστε να αναπτυχθούν οι δεξιότητες των ανθρώπων γύρω από την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας. Το γεγονός ότι η έμφυλη βία επηρεάζει κυρίως της γυναίκες όλων των κοινωνικών στρωμάτων σε όλη την Ευρώπη, ανεξάρτητα από την ηλικία, την εκπαίδευση το εισόδημα, την κοινωνική θέση ή την εθνικότητα αποτελεί το σημείο εκκίνησης του UNROOT. Παρά το ότι η εξάλειψη της έμφυλης βίας αποτελεί προτεραιότητα στην Ευρώπη, γεγονός που αποδεικνύεται από διάφορες Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) όπως η Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων Εγκληματικότητας (Οδηγία 2012/29/ΕΕ) και της Οδηγίας περί της Ευρωπαϊκής Εντολής Προστασίας (Οδηγία 2011/99/ΕΕ), η έμφυλη βία συνεχίζει να βρίσκεται σε ανησυχητικά επίπεδα.

Η Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2020-2025 της ΕΕ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων το 2014, δίνει προτεραιότητα στην εξάλειψη της έμφυλης βίας και στην καταπολέμηση των στερεοτύπων για τα φύλα, αναδεικνύοντας το γεγονός ότι η έμφυλη βία αποτελεί συνεχή απειλή προς την ευημερία των γυναικών. Το έργο UNROOT υποστηρίζει την άποψη ότι μόνο μια ολοκληρωμένη στρατηγική που εστιάζει στην πρόληψη της έμφυλης βίας θα επιφέρει αποτελεσματική αλλαγή. Γι' αυτό υιοθετείται μια ολιστική προσέγγιση, όσον αφορά στην πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας, η οποία στοχεύει στην επιμόρφωση εκείνων που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στις αγροτικές κοινότητες, όπως: α) επαγγελματίες υποστήριξης ενηλίκων και εκπαιδευτές/τριες που ασχολούνται με θέματα έμφυλης βίας και υποστήριξης των γυναικών σε αγροτικές και μη αστικές περιοχές,
β) ενήλικες γυναίκες και άνδρες όλων των ηλικιών που ζουν σε αγροτικές περιοχές και χρειάζονται υποστήριξη και επιθυμούν να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση, να αποκτήσουν δεξιότητες που συμβάλλουν στον εντοπισμό των αιτιών της έμφυλης βίας και στην πρόληψή της, να ενημερωθούν και να ενδυναμωθούν ώστε να αλλάξουν τις συμπεριφορές που διαμορφώνουν τους κοινωνικούς κανόνες και κανονικοποιούν την έμφυλη βία και
γ) εμπλεκόμενα μέρη της κοινότητας που χρειάζεται να λάβουν δράση και να αναπτύξουν πιο αποτελεσματικές πολιτικές, όσον αφορά στην πρόληψη της έμφυλης βίας

Αυτή η διεθνική έκθεση αποτελεί αποτέλεσμα της προπαρασκευαστικής φάσης του έργου (PR1). Στόχος της είναι να δημιουργήσει κατά κύριο λόγο συμπεριληπτικές συνθήκες εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπου όλες οι ομάδες στόχοι θα νιώθουν ασφάλεια να εκφράσουν τις ανησυχίες τους σχετικά με την έμφυλη βία και να λάβουν δράση για την πρόληψή της σε ατομικό, κοινοτικό, κοινωνικό και συστημικό επίπεδο.

Η έκθεση χωρίζεται σε 3 φάσεις: α) Η πρώτη φάση περιλαμβάνει τον εντοπισμό των αγροτικών κοινοτήτων που θα συνεργαστούν στενά με φορείς που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου. Οι κοινότητες επιλέγονται ανάλογα με τη δήλωση ενδιαφέροντος ενός ή περισσότερων τοπικών φορέων, καθώς και με την πιθανότητα αποτελεσματικής ευαισθητοποίησης των ενηλίκων κάθε ηλικίας, ιδίως των οικογενειών, και της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα ευαισθητοποίησης του UNROOT (PR2). β) Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει την οργάνωση κοινών υποστηρικτικών συστημάτων στις επιλεγμένες αγροτικές κοινότητες, τη συμμετοχή επαγγελματιών υποστήριξης ενηλίκων και εκπαιδευτών που εργάζονται σε θέματα έμφυλης βίας και υποστήριξης γυναικών σε αγροτικές και μη αστικές περιοχές, καθώς και εμπλεκόμενα μέρη και άτομα που εργάζονται σε φορείς της κοινότητας. Αναπτύχθηκαν κατευθυντήριες οδηγίες που διευκολύνουν τη συλλογή πληροφοριών από τις παραπάνω ομάδες-στόχους σχετικά με τις πρακτικές, τις ελλείψεις και τις προκλήσεις, οι οποίες αξιοποιήθηκαν στη δευτερογενή έρευνα που διεξάχθηκε για τη συγγραφή των εθνικών εκθέσεων. γ) Στη διάρκεια της τρίτης φάσης, η οποία ακολούθησε την ανάπτυξη των εθνικών εκθέσεων, συστάθηκε η παρούσα διεθνική έκθεση στην οποία αναφέρεται η κατάσταση που επικρατεί σε όλες τις χώρες υλοποίησης του έργου.

Η έκθεση αυτή αξιοποιείται ως σχέδιο δράσης που στοχεύει στην υποστήριξη της εφαρμογής του εκπαιδευτικού προγράμματος ευαισθητοποίησης UNROOT (PR2). Συνδυάζει πληροφορίες και δεδομένα από 5 Ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες δραστηριοποιούνται οι εταίροι του έργου.

Το έργο UNROOT (2021-2014) χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ και υλοποιείται στις παρακάτω χώρες: Ολλανδία (SVW), Κύπρος (SYNTHESIS), Αυστρία (AIS), Ελλάδα (Symplexis) και Βέλγιο (WHI).

Πηγές

https://cdn.sida.se/publications/files/sida61848en-preventing-and-responding-to-gender-based-violence-expressions-and-strategies.pdf

No:
Date
WE
ARE
EQUAL!

2. Εντοπισμός των κοινοτήτων

Το πρώτο βήμα που κρίθηκε απαραίτητο για την έναρξη του έργου UNROOT ήταν ο εντοπισμός των αγροτικών κοινοτήτων που επιθυμούσαν να συνεργαστούν μαζί μας προκειμένου να ενισχύσουν τις γνώσεις τους και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους σχετικά με την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας. Οι τοπικές δομές στις οποίες απευθύνεται το έργο είναι εκπαιδευτικά κέντρα, κοινοτικά κέντρα, τοπικοί φορείς, βιβλιοθήκες ή άλλα ιδρύματα που έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν ενεργά στις δραστηριότητες του έργου, καθώς και να υποστηρίξουν και να ενθαρρύνουν τον τοπικό πληθυσμό να συμμετάσχει στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Επιπλέον, οι κοινότητες που επιλέχθηκαν πρέπει να ορίζονται ως αγροτικές/μη αστικές (πληθυσμός μικρότερος των 50.000 κατοίκων).

Οι εταίροι έθεσαν κάποια κριτήρια επιλογής για τη βελτίωση της διαδικασίας επιλογής, τα οποία είναι τα εξής:

ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ
Οι ερευνητές/τριες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον ευαίσθητο χαρακτήρα του θέματος (πρωτογενής πρόληψη της έμφυλης βίας) και τη σημασία του για την κοινότητα.

ΠΙΘΑΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Οι ερευνητές/τριες πρέπει να είναι σε θέση να προβλέψουν τους πιθανούς κινδύνους που μπορεί να προκύψουν κατά τη διεξαγωγή της έρευνας για τον σχεδιασμό της φάσης προετοιμασίας και να τους συζητούν ανοιχτά με τους τοπικούς εταίρους. Στους κινδύνους περιλαμβάνονται συναισθήματα των συμμετεχόντων/ουσών και των εμπλεκόμενων φορέων, όπως αδυναμία, εκμετάλλευση ή ψυχικά τραύματα. Άλλοι κίνδυνοι εξαρτώνται από τις συνθήκες, καθώς διαφορετικά πολιτιστικά και θρησκευτικά πλαίσια συνεπάγονται διαφορετικές προκλήσεις και κινδύνους (μεταξύ άλλων νομικής φύσεως) για τους/τις ερευνητές/τριες και τους/τις συμμετέχοντες/ούσες. Εκτός από την πρόβλεψη αυτών των κινδύνων, πρέπει να εξετάσουν βιώσιμους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν: για παράδειγμα, παροχή συνεχούς ψυχολογικής υποστήριξης στα θύματα έμφυλης βίας.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Οι εταίροι κάθε χώρας πρέπει να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια της έρευνας, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού της μεθοδολογίας, της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων και της παραγωγής διαφόρων αποτελεσμάτων. Εμπλέκονται από την αρχή της διαδικασίας, δίνοντας αρκετό χρόνο στην ανάπτυξη σχέσεων, στον προγραμματισμό και στον καθορισμό των αποτελεσμάτων της έρευνας. Ο προγραμματισμός και οι προθεσμίες πρέπει να καθοριστούν κατά την έναρξη του έργου.
Πρέπει επίσης να συζητηθεί ανοιχτά ο τρόπος, με τον οποίο θα συμβάλει κάθε εταίρος στον καθορισμό ρεαλιστικών στόχων και στην επίτευξη τους.

Η επιλογή των κοινοτήτων πρέπει να είναι:
1) Σχετική με τις συνθήκες: κατανόηση του τοπικού πολιτικού, ιστορικού και κοινωνικού πλαισίου των αγροτικών κοινοτήτων και του τρόπου με τον οποίο κατανοείται η έμφυλη βία,
2) Σχεσιακή: συνεργασία μεταξύ όλων των εταίρων - μια διαδικασία που αναγνωρίζει τη συνεισφορά και τα κοινά οφέλη,
3) Στοχαστική: κατανόηση του τρόπου με τον οποίο γίνεται αντιληπτό το θέμα, της συνεργασίας, καθώς και του αναστοχασμού σχετικά με τις αξίες και τις παραδοχές που επηρεάζουν την ερευνητική διαδικασία- και
4) Μετασχηματιστική: κατανόηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να επέλθει θετική κοινωνική αλλαγή μέσω των αποτελεσμάτων της έρευνας, που θα ωφελήσει τα θύματα και τις κοινότητες.

Με βάση αυτά τα κριτήρια, επιλέχθηκαν συνολικά 15 κοινότητες, όλες οι πληροφορίες συλλέχθηκαν μετά από έρευνα μέσω ομάδων εστίασης και/ή συνεντεύξεων με μέλη των κοινοτήτων. Στην περίπτωση έλλειψης πρόσβασης σε πληροφορίες, συλλέχθηκαν δεδομένα μέσω δευτερογενούς έρευνας σε υπάρχουσες πηγές σχετικά με την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας στις αγροτικές περιοχές.

3. Συμπεράσματα

Πριν αναφερθούν συγκεκριμένες πληροφορίες που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της φάσης προετοιμασίας του έργου, είναι σημαντικό να επισημανθεί η διαδικασία που οδήγησε στη σύνταξη αυτής της διεθνικής έκθεσης. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι εταίροι του έργου στοχεύουν στην παροχή ενός εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος που θα καλύψει τις ανάγκες των ανθρώπων που ζουν σε αγροτικές ή/και περιθωριοποιημένες κοινότητες. Για τον σκοπό αυτό η απλή δευτερογενής έρευνα δεν είναι αρκετή για να δώσει λύσεις στις ανάγκες και να καλύψει τα κενά στην παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Υπό αυτή την έννοια, η παρούσα διεθνική έκθεση εστιάζει σε μεγάλο βαθμό στην πρωτογενή συλλογή δεδομένων και πληροφοριών.

Οι βασικές κατηγορίες όσον αφορά την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας, τις οποίες διερευνά η παρούσα έκθεση είναι οι εξής:

- Ελλείψεις και προκλήσεις
- Ανάγκες των μελών της κοινότητας και των εμπλεκόμενων φορέων
- Πρακτικές που χρησιμοποιούνται στις κοινότητες για την ευαισθητοποίηση των μελών τους σχετικά με την έμφυλη βία, καθώς και παραδείγματα καλών πρακτικών.

3.1. Προκλήσεις, εμπόδια, ελλείψεις

Με βάση τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τις συμμετέχουσες κοινότητες μετά τη συζήτησή γύρω από την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας και με βάση τις πληροφορίες από την πρωτογενή έρευνα στις χώρες υλοποίησης του έργου UNROOT, συμπεραίνεται ότι τα βασικά εμπόδια και οι προκλήσεις για τις κοινότητες αφορούν στα παραδοσιακά κοινωνικά πρότυπα που υποστηρίζουν την ανδροκρατία και ανέχονται τη βία κατά των γυναικών σε διάφορους πολιτισμούς. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια των ομάδων εστίασης και των συνεντεύξεων, στις οποίες συμμετείχαν εμπλεκόμενα μέρη και κοινοτικοί φορείς από την Ολλανδία, αναφέρθηκε ότι η έμφυλη βία αποτελεί ένα περίπλοκο θέμα, ιδίως εντός των κέντρων υποδοχής. Οι προσπάθειες που γίνονται ώστε να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στο θέμα, συχνά απευθύνονται στις γυναίκες. Επιπλέον, η χρήση βίας είναι κοινωνικά αποδεκτή σε πολλές περιπτώσεις.

Αυτό εκτός από άλλες χώρες υλοποίησης του έργου, όπως η Αυστρία και η Κύπρος συμβαίνει και στην Ελλάδα. Με άλλα λόγια, η κανονικοποίηση της βίας και το γεγονός ότι η έμφυλη βία εξακολουθεί να αποτελεί ταμπού για το οποίο οι άνθρωποι αποφεύγουν να μιλούν (ιδίως εκτός των μεγάλων πόλεων) φέρνουν εμπόδια στη δημιουργία δομών για την υποστήριξη της πρόληψης της έμφυλης βίας. Ιδιαίτερα οι επαγγελματίες υποστήριξης ενηλίκων στην Αυστρία ανέφεραν ότι πολλές γυναίκες που είναι θύματα έμφυλης βίας πιστεύουν πως αυτή η συμπεριφορά είναι φυσιολογική. Σύμφωνα με τα λεγόμενά τους «το ίδιο συνέβαινε και στην μητέρα τους, στη γιαγιά τους, στις γειτόνισσές τους και στις φίλες τους. Όλος ο κόσμος ξέρει γι' αυτό ή το υποπτεύεται, αλλά κανείς δεν το αναφέρει ή μιλάει ανοιχτά γι' αυτό. Είναι ταμπού. Και αυτό είναι πρόβλημα, γιατί εμείς, ως ειδικοί, βασιζόμαστε στο γεγονός ότι άλλοι άνθρωποι θα παραπέμψουν τα θύματα έμφυλης βίας στους φορείς μας για να τους προσφέρουμε βοήθεια. Χρειαζόμαστε την στήριξη όλου του πληθυσμού ώστε να σπάσει η σιωπή, κι εμείς ως ειδικοί να κάνουμε το επόμενο βήμα, βοηθώντας κάθε άτομο και συμβάλλοντας στη μείωση της ενδοοικογενειακής βίας γενικότερα. Σίγουρα χρειάζονται οι ειδικοί για να γίνουν τα επόμενα βήματα. Όμως, πρώτα πρέπει να υπάρχουν άνθρωποι που έχουν γνώσεις επί του θέματος και μπορούν να εντοπίσουν τις περιπτώσεις έμφυλης βίας. Έτσι, θα είναι πιο εύκολο για εμάς να παρέμβουμε.».

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, γίνεται κατανοητό ότι ο στιγματισμός είναι μάλλον διαδεδομένος, ιδίως στις αγροτικές περιοχές όπου οι άνθρωποι γνωρίζονται μεταξύ τους. Έτσι, κάτι τέτοιο εμποδίζει τους/τις επαγγελματίες υποστήριξης να προσεγγίσουν τις γυναίκες που αντιμετωπίζουν έμφυλη βία, επειδή οι γυναίκες δεν καταγγέλλουν τις υποθέσεις τους. Διακατέχονται από το αίσθημα της ντροπής και από ανησυχία να μην γίνουν θέμα συζήτησης στην περιοχή που μένουν. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί τον χαμηλό αριθμό αναφορών, όπως δείχνουν οι μελέτες. Για παράδειγμα, η συνήθεια του πληθυσμού να κατηγορεί τα θύματα αποτελεί μία από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος όσον αφορά την ενδοοικογενειακή κακοποίηση. Διαπιστώθηκε ότι μόνο το 1/3 των γυναικών που είχαν κακοποιηθεί ζήτησαν βοήθεια και μόνο το 9% των τραυματιών έλαβαν ιατρική περίθαλψη, ενώ μερικοί από τους λόγους για τους οποίους δεν αποκάλυψαν τα περιστατικά ήταν η σκέψη ότι θα κατηγορηθούν για την κακοποίησή τους, η σκέψη των παιδιών τους, ο φόβος για την αντίδραση του δράστη και το κοινωνικό στίγμα.

Πιο συγκεκριμένες προκλήσεις έχουν να κάνουν με την έλλειψη ολοκληρωμένων στρατηγικών που στοχεύουν στην αλλαγή των κοινωνικών προτύπων που αφορούν στην πρωτογενή πρόληψη (καθώς οι περισσότερες πρωτοβουλίες επικεντρώνονται στη δευτερογενή πρόληψη). Τα προγράμματα/εμπλεκόμενοι φορείς συχνά δουλεύουν αυτόνομα και υπάρχει ελάχιστη ή καθόλου επίσημη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το τι αποδίδει και τι μπορεί να βελτιωθεί για την πρόληψη της έμφυλης βίας.

Η ευαισθητοποίηση είναι το κλειδί της πρωτογενούς πρόληψης, καθώς οι περισσότερες δράσεις ευαισθητοποίησης επικεντρώνονται στη δευτερογενή και τριτογενή πρόληψη, καλύπτοντας τις ανάγκες των επιζώντων/επιζωσών της βίας και στοχεύοντας στην πρόληψη της επανάληψης, και όχι στην αλλαγή των κοινωνικών κανόνων και συμπεριφορών. Για παράδειγμα, στην περίπτωση του Βελγίου, "το GREVIO ενθαρρύνει έντονα τις βελγικές αρχές να συνεχίσουν τις προσπάθειές για την προώθηση, τακτικά και σε όλα τα επίπεδα, εκστρατειών ή προγραμμάτων ευαισθητοποίησης του κοινού και κατανόησης των διαφόρων μορφών βίας, της έμφυλης φύσης της βίας ως εκδήλωση μιας ιστορικής μορφής κοινωνικής οργάνωσης που βασίζεται στην κυριαρχία και τις διακρίσεις κατά των γυναικών, καθώς και των επιπτώσεων της βίας στα παιδιά»[2].

[2] Από την έκθεση του GREVIO: GREVIO - Baseline Evaluation Report Belgium – Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence. Δημοσιεύθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 2020, ανακτήθηκε στις 14 Ιουλίου 2022.

Υπάρχει μια περιορισμένη βάση δεδομένων, καθώς και εξειδίκευση σχετικά με τον τρόπο σχεδιασμού και εφαρμογής αποτελεσματικών στρατηγικών πρωτογενούς πρόληψης της έμφυλης βίας. Οι ειδικοί αναφέρουν ότι η εκπαίδευση των νέων και τα προγράμματα στα σχολεία σε συνδυασμό με τις διαρκείς εθνικές καμπάνιες πρόληψης που ενισχύονται με παρεμβάσεις κινητοποίησης της κοινότητας αποτελούν μια ιδιαίτερα ελπιδοφόρα στρατηγική όταν συνδυάζονται[3]. Ωστόσο, οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τις κοινότητες δείχνουν ότι υπάρχουν ελλείψεις στα προγράμματα σπουδών στα σχολεία και τα πανεπιστήμια όσον αφορά στην ευαισθητοποίηση σχετικά με το θέμα. Ακόμη και αν υπάρξουν συνεργασίες, δεν υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός που να μπορεί να ακολουθηθεί, και οι εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν να σχεδιάσουν ένα εκπαιδευτικό και ενημερωτικό πρόγραμμα για τα εμπλεκόμενα μέρη. Αυτό θεωρείται αρκετά επικίνδυνο, καθώς τις περισσότερες φορές δεν διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις σχετικά με το θέμα της πρωτογενούς πρόληψης της έμφυλης βίας. Επιπλέον, στην περίπτωση της Κύπρου και της Ελλάδας, υπάρχουν ελλείψεις στον τομέα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία και/ή σε άλλους τομείς που προωθούν υγιείς και με σεβασμό σχέσεις.

[3] Donovan, R.J., & MPsych, R.V. (2005). VicHealth Review of Communication Components of Social Marketing/Public Education Campaigns Focusing on Violence Against Women.

πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας σε όλες τις αγροτικές κοινότητες που συμμετείχαν στην έρευνα. Ιδιαίτερα τώρα, εν μέσω της πανδημίας COVID-19, υπήρξε εξαιρετικά περιορισμένη μετάβαση της πρωτογενούς πρόληψης στο διαδικτυακό περιβάλλον - έμφαση δόθηκε στη δευτερογενή πρόληψη, καθώς τα κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας αυξήθηκαν δραματικά λόγω του εγκλεισμού. Υπό αυτή την έννοια, τα εκπαιδευτικά προγράμματα που σχετίζονται με την πρόληψη της έμφυλης βία δεν προσαρμόστηκαν στο διαδικτυακό πλαίσιο, το οποίο θα προσέλκυε τους νέους ανθρώπους[4].

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, πρέπει να χρησιμοποιούνται δομημένα, τεκμηριωμένα και δοκιμασμένα μακροχρόνια προγράμματα προκειμένου να υπάρχει αποτελεσματική και κατάλληλη πρωτογενής πρόληψη της έμφυλης βίας. Ωστόσο, η ζωή σε αγροτικές περιοχές και/ή σε περιθωριοποιημένες κοινότητες (όπως οι δομές υποδοχής προσφύγων) δημιουργεί επιπλέον εμπόδια, καθώς πολλές γυναίκες δεν διαθέτουν αυτοκίνητο και είναι πολύ δύσκολο για αυτές να μεταβούν σε μεγαλύτερες πόλεις όπου υπάρχουν σχετικά προγράμματα και υπηρεσίες. Η μειωμένη κινητικότητα αποτελεί σημαντική πρόκληση για όλες τις γυναίκες που ζουν σε αγροτικές περιοχές ή/ και περιθωριοποιημένες κοινότητες.

Επιπλέον, ένα ακόμη θέμα που πρέπει να εξεταστεί είναι το γεγονός ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια με μεταναστευτικό υπόβαθρο αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη κοινωνική ομάδα, καθώς ορισμένοι από τους συμμετέχοντες φορείς εργάζονται στενά με μεταναστευτικούς πληθυσμούς, οι οποίοι μετά τον ερχομό τους στη χώρα ξεκινούν άμεσα την μετεγκατάσταση τους σε αγροτικές περιοχές. Έτσι, η έλλειψη προγραμμάτων πρωτογενούς αντιμετώπισης της έμφυλης βίας στις αγροτικές κοινότητες καθιστά τις γυναίκες και τα κορίτσια νεαρής ηλικίας πιο ευάλωτες και ενισχύει το αίσθημα ανασφάλειας. Σύμφωνα με την εμπειρία που έλαβε ο φορέας υλοποίησης του έργου στην Κύπρο μετά από ένα εκτεταμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο οποίο έλαβαν μέρος μετανάστριες, ήταν προφανές ότι οι μετανάστριες, ιδίως οι προσφύγισσες και οι αιτούσες άσυλο, αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια, καθώς συνήθως έρχονται στην Κύπρο για επανένωση με τις οικογένειές τους, οπότε η επιβίωσή τους εξαρτάται από τους συζύγους τους.

[4] Raising Voices, Overview: Preventing VAW During the COVID-19 Pandemic. In: https://raisingvoices.org/resources/overview-preventing-vaw-during-the-covid-19-pandemic/ (ανακτήθηκε στις 23/08/2022).

Από επαγγελματίες υποστήριξης ενηλίκων στην Αυστρία αναφέρθηκαν επιπλέον εμπόδια, όπως τα γλωσσικά, οι περιορισμένες γνώσεις σχετικά με το κοινωνικό και νομικό σύστημα και τον τρόπο αναφοράς περιστατικών έμφυλης βίας στην αστυνομία, τη δικαιοσύνη και τις υπηρεσίες πρόνοιας παιδιών και νέων, η έλλειψη υποστηρικτικών κοινωνικών δικτύων, τα εμπόδια πρόσβασης σε καταφύγια γυναικών, ιδίως για τις γυναίκες με επισφαλές καθεστώς διαμονής/χωρίς έγγραφα και τις αιτούσες άσυλο, καθώς και για τις γυναίκες με περιορισμένα δικαιώματα και το δικαίωμα σε κοινωνικά οφέλη, και τέλος ο φόβος για απέλαση σε περίπτωση που καλέσουν την αστυνομία ή υποβάλουν καταγγελία. Δεδομένου ότι ένας σημαντικός αριθμός μεταναστευτικών πληθυσμών εγκαθίσταται σε αγροτικές κοινότητες, η αντιμετώπιση των κοινωνικών προτύπων και της ανισότητας των φύλων αποτελεί μόνιμη πρόκληση για τις κοινότητες με τις οποίες συνεργαζόμαστε, σε βαθμό που η ανάγκη ενός εξατομικευμένου προγράμματος παρέμβασης για την πρωτογενή πρόληψη της γενικής βίας είναι καίριας σημασίας.

3.2. Ανάγκες των μελών της κοινότητας και των εμπλεκόμενων φορέων

Η σημαντικότερη ανάγκη είναι η ύπαρξη χρηματοδότησης για την υλοποίηση προγραμμάτων πρωτογενούς πρόληψης της έμφυλης βίας. Σε όλες τις χώρες υλοποίησης του έργου, δίνεται έμφαση στη δευτερογενή και τριτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας, η οποία συνδέεται άμεσα με τις υπηρεσίες για τις επιζώσες. Παρόλο που δίνεται προτεραιότητα στην παροχή υπηρεσιών, καταφυγίων, συμβουλών κλπ., φορείς όπως ο Verein-freiraum (Αυστρία) δηλώνουν ότι χρειάζονται περαιτέρω υποστήριξη από τις τοπικές αρχές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προσφέρονται όλο και λιγότερες ευκαιρίες χρηματοδότησης μακροπρόθεσμων προγραμμάτων που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας σε επίπεδο συμπεριφοράς. Σε μια συνέντευξή του Verein-freiraum αναφέρθηκε ότι
οι κυβερνήσεις επανεξετάζουν τη χρηματοδότηση κάθε χρόνο. Επομένως, δεν εγγυάται κανείς ότι θα διατεθεί το ίδιο ποσό και το επόμενο έτος. Έτσι, δημιουργούνται πρόσθετες ανάγκες και/ή οι φορείς δυσκολεύονται να συγκεντρώσουν επιχορηγήσεις, με αποτέλεσμα να μην αφιερώνουν τον χρόνο που θα αφιέρωναν υπό άλλες συνθήκες στην υποστήριξη.

Οι αυστριακοί φορείς που συμμετείχαν ανέφεραν ότι οι περιφέρειες θα πρέπει να χρηματοδοτούν πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης σχετικά με το θέμα, καθώς και τη διαφήμιση των υπηρεσιών που προσφέρονται σε διάφορες περιοχές. Η πρωτογενής πρόληψη, καθώς και όλα τα επίπεδα πρόληψης της έμφυλης βίας απαιτούν συντονισμένη προσπάθεια. Σύμφωνα με τη Διυπουργική Ομάδα Εργασίας για Θέματα Ισότητας στην Ομοσπονδιακή Δημόσια Υπηρεσία (IMAG GlB)/ Interministerielle Arbeitsgruppe für Gleichbehandlungsfragen im Bundesdienst (IMAG GlB), στόχος της οποίας είναι ο έλεγχος των δομών και της πρόληψης, της παρέμβασης και της παροχής βοήθειας σε ανήλικα θύματα σεξουαλικής βίας και τις οικογένειές τους, χρειάζεται περισσότερη υποστήριξη από τους πολιτικούς και τους εμπλεκόμενους φορείς.

Χρειάζονται εκπαιδευτικά προγράμματα κοινωνικών λειτουργών, αστυνομικών, νομικών φορέων, κυβερνητικών στελεχών και δικηγόρων, αλλά και προγράμματα που απευθύνονται σε απλούς πολίτες που ενδιαφέρονται για την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας. Μέχρι τώρα, υπάρχει έλλειψη συνεργασίας και δικτύωσης ώστε να αναπτυχθεί μια κοινή προσέγγιση μεταξύ των περιφερειών. Υπάρχει ανάγκη για τον καθορισμό ετήσιων συναντήσεων για συζήτηση, βελτίωση και ανταλλαγή καλών πρακτικών και δικτύωση, διότι, όπως δείχνουν τα στατιστικά στοιχεία, η προσχεδιασμένη συνεργασία είναι πολύ πιο αποτελεσματική από το να διαμορφώνεται η προσέγγιση κάθε φορά ανάλογα με τις συνθήκες.

Αυτό φαίνεται τόσο σε όλες τις χώρες εταίρους (Κύπρος, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Βέλγιο) όπου οι εμπλεκόμενοι φορείς/στελέχη/επαγγελματίες/ εκπαιδευτικοί έχουν ανάγκη βελτίωσης της συνεργασίας και του συντονισμού όσον αφορά στις σχετικές υπηρεσίες πρωτογενούς πρόληψης της έμφυλης βίας που παρέχουν πληροφορίες στο κοινό και ιδιαίτερα στις νεαρές γυναίκες και κορίτσια και στα νεαρά αγόρια. Κάτι τέτοιο θα μειώσει την εμφάνιση περιστατικών έμφυλης βίας και τη θυματοποίηση. Όπως υποστηρίζουν οι συμμετέχοντες κυπριακοί φορείς, χρειάζονται μέσα για τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού καθώς και για τη διάδοσή του προκειμένου να προωθήσουν την πρόληψη και την αναφορά της έμφυλης βίας.

Όσον αφορά στις απομακρυσμένες κοινότητες που φιλοξενούν ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (αιτούντες/ουσες άσυλο και πρόσφυγες/ισσες), όπως τα κέντρα υποδοχής και οι καταυλισμοί προσφύγων, έχει αποδειχθεί ότι οι παρεμβάσεις που αφορούν τις αιτούσες άσυλο και τα μέλη του δικτύου τους, έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την ευαισθητοποίηση, τη σωματική και ψυχική υγεία των ατόμων που ζητούν άσυλο και είτε δεν έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες (σχετικά με την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας) είτε έχουν αντιμετωπίσει προσωπικά έμφυλη βία. Οι περιπτώσεις του Βελγίου και της Ολλανδίας αποδεικνύουν την ανάγκη ευαισθητοποίησης επί του θέματος σε αυτές τις κλειστές δομές. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την έρευνα που διεξάχθηκε διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες που μετανάστευσαν πρόσφατα στο Βέλγιο για επανένωση με την οικογένειά τους, όπως και οι παράτυπες μετανάστριες, αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες προκλήσεις, οι οποίες έχουν να κάνουν κυρίως με την πρόσβαση σε πληροφορίες και την προστασία.

Το παράδειγμα της Κύπρου για τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων (ΑΓΓΟ) αναδεικνύει τη σημασία των στρατηγικών πρόληψης και του προγραμματισμού για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Υπάρχει αυξημένη δυσκολία να προσεγγιστούν κοινότητες της Κύπρου που εφαρμόζουν τον ακρωτηριασμό ως στοιχείο της παράδοσης, πόσο μάλλον να συμμετάσχουν σε συζητήσεις των ομάδων εστίασης, καθώς όλες οι συμμετέχουσες μέχρι στιγμής είχαν περάσει από το σύστημα ασύλου. Η πρακτική αυτή λαμβάνει χώρα κυρίως στην ύπαιθρο. Επιπλέον, χρειάζεται ένα σύστημα υποστήριξης που θα κινητοποιήσει αλλαγές στις κοινότητες που εξακολουθούν να εφαρμόζουν τον ΑΓΓΟ και θα προσφέρει εκπαίδευση μέσω κοινοτικών συναντήσεων που τονίζουν τις σωματικές και τις ψυχολογικές επιπτώσεις του ακρωτηριασμού στα νεαρά κορίτσια και τις γυναίκες. Έτσι, τα προγράμματα παρέμβασης που στοχεύουν στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας, θεωρούνται θεμελιώδη, καθώς αποτελούν το πρώτο βήμα προς την συνειδητοποίηση και την κριτική αξιολόγηση των κοινωνικών κανόνων και συμπεριφορών.

Σύμφωνα με φορείς στην Ολλανδία, αυτά τα θέματα που συναρτώνται με τον πολιτισμό, φέρνουν στην επιφάνεια την ανάγκη εφαρμογής συγκεκριμένων (μακροπρόθεσμων) παρεμβάσεων/δράσεων πρωτογενούς πρόληψης, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη το τοπικό κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο αλλά και το διαφορετικό υπόβαθρο των ομάδων-στόχων, ιδίως στην περίπτωση των προσφύγων-ισσών/αιτούντων-ουσών άσυλο. Τα προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης πρέπει να απευθύνονται σε ολόκληρη την κοινότητα και οι συντονιστές/τριες και οι εκπαιδευτές/τριες πρέπει να συμμετέχουν ενεργά και να επικοινωνούν με τα μέλη της κοινότητας.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω - όπως αναφέρουν οι εταίροι από την Ελλάδα αντανακλώντας την πραγματικότητα και τις ανάγκες όλων των συνεργαζόμενων χωρών - οι κύριες ανάγκες σχετικά με την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας στις κοινότητες είναι οι ακόλουθες:

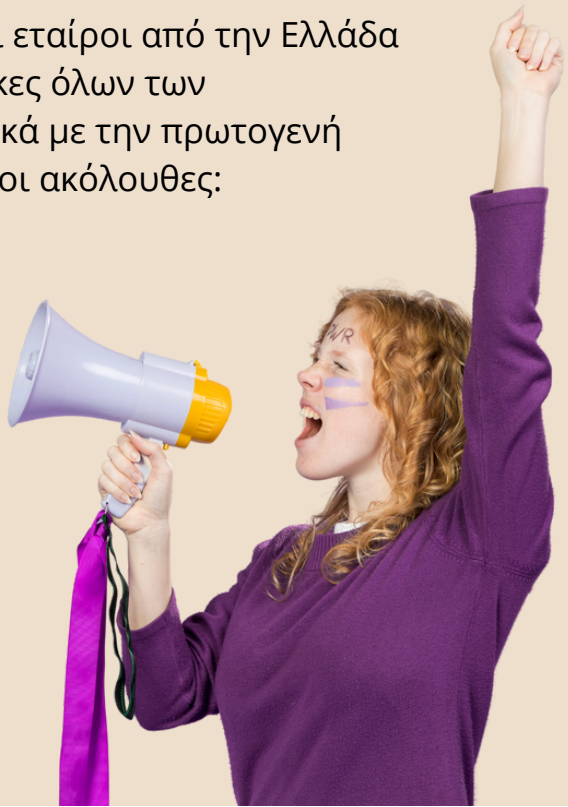

- Εφαρμογή περισσότερων παρεμβάσεων/δράσεων πρωτογενούς (και μακροπρόθεσμης) πρόληψης που λαμβάνουν υπόψη το τοπικό κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, απευθύνονται σε ολόκληρη την κοινότητα και απαιτούν την ενεργή συμμετοχή των μελών της
- Εκπαίδευση των κοινοτικών φορέων/εμπλεκόμενων μερών σχετικά με την εφαρμογή των παρεμβάσεων/δράσεων πρωτογενούς πρόληψης
- Ενίσχυση της συνεργασίας των διαφόρων κοινοτικών φορέων για την εφαρμογή παρεμβάσεων/δράσεων πρωτογενούς πρόληψης
- Προώθηση της πρωτογενούς πρόληψης στον σχεδιασμό τοπικών πολιτικών
- Βελτίωση της πρόσβασης των τοπικών φορέων/εμπλεκόμενων μερών σε πληροφορίες σχετικά με το "τι λειτουργεί" όσον αφορά τις παρεμβάσεις/ δράσεις πρωτογενούς πρόληψης (εντός της κοινότητας ή σε άλλες κοινότητες με παρόμοια χαρακτηριστικά).

Ταυτόχρονα, το προσωπικό/ οι επαγγελματίες/ τα εμπλεκόμενα μέρη/ οι εκπαιδευτές/τριες στερούνται:

- κατανόησης των βαθύτερων αιτιών και των παραγόντων που εντείνουν τη βία κατά των γυναικών, καθώς και της έννοιας της πρωτογενούς πρόληψης
- κατανόησης (και αντιμετώπισης) της διατομεακότητας, δηλαδή των μορφών συστημικής καταπίεσης, διακρίσεων και κινδύνων που βιώνουν διάφορα άτομα λόγω της ταυτότητάς τους (όπως ηλικία, φυλή, εθνικότητα, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, σεξουαλικός προσανατολισμός και ταυτότητα, αναπηρία, θρησκεία, μεταναστευτικό καθεστώς κλπ.)
- βαθιάς γνώσης των μοντέλων και θεωριών αλλαγής συμπεριφοράς, όπως η Θεωρία της Διάδοσης, το Φάσμα Πρόληψης, το Κοινωνικο-οικολογικό Μοντέλο και η επικοινωνία για την αλλαγή συμπεριφοράς
- δεξιοτήτων σχετικά με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή παρεμβάσεων/ δράσεων πρωτογενούς πρόληψης με κοινωνικο-πολιτισμική συνάφεια (δηλαδή προσαρμοσμένες στις πολιτισμικές πεποιθήσεις και πρακτικές των ομάδων-στόχων και στους κανόνες της τοπικής κοινότητας, οι οποίες είναι ταυτόχρονα αρκετά ευέλικτες ώστε να προσαρμόζονται στις ατομικές ανάγκες των συμμετεχόντων/ουσών)

- δεξιοτήτων για τη συμμετοχή της κοινότητας και των εμπλεκόμενων μερών στην αλλαγή των προκαταλήψεων ως προς το φύλο και για την αντιμετώπιση συγκρούσεων/αντιδράσεων των θρησκευτικών/πολιτικών/κοινοτικών ηγετών ή/και ομάδων που δεν δείχνουν ευαισθησία όσον αφορά στις αντιλήψεις τους για τα φύλα και τα δικαιώματά τους
- δεξιοτήτων για την ενθάρρυνση της συμμετοχής ανδρών και νεαρών αγοριών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων
- δεξιοτήτων εφαρμογής μέτρων πρόληψης της βίας στις ήδη υπάρχουσες πολιτικές και προγράμματα που στοχεύουν στην αντιμετώπιση θεμάτων υγείας ή/και κοινωνικών ζητημάτων που διέπονται από ίδιους παράγοντες κινδύνου, όπως η αύξηση του κινδύνου βίας κατά των γυναικών (π.χ. πρωτοβουλίες για την ισότητα των φύλων, προγράμματα απασχόλησης ή καταπολέμησης της φτώχειας, παρεμβάσεις για τη μείωση της χρήσης αλκοόλ ή/και ναρκωτικών κ.λπ.)
- δεξιοτήτων ελέγχου και αξιολόγησης της παρέμβασης, της πρόσβασης στην εκπαίδευση και σε κατευθυντήριες οδηγίες, σε υλικό ή/και εργαλεία για την πρωτογενή πρόληψη.

3.3. Πρακτικές που εφαρμόζονται στις κοινότητες για την ευαισθητοποίηση των μελών της κοινότητας σχετικά με την έμφυλη βία

Με βάση τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τις κοινότητες που συμμετείχαν στην έρευνα, καθώς και από την πρωτογενή έρευνα, βρέθηκαν διάφορες ενδιαφέρουσες πρακτικές που εφαρμόζονται τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο για την ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα της έμφυλης βίας. Οι πρακτικές αυτές θα αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για το εξατομικευμένο πρόγραμμα κατάρτισης που θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου.

Στην περίπτωση της **Αυστρίας**, οι τοπικές αρχές της περιοχής στην οποία εδρεύουν οι συμμετέχοντες φορείς ζητούν από το συμβουλευτικό κέντρο γυναικών να διοργανώνει κάθε χρόνο μια στρογγυλή τράπεζα, κατά την οποία συζητούνται θέματα έμφυλης βίας. Έτσι, κατά τη διάρκεια 16 ημερών ακτιβισμού κατά της έμφυλης βίας (στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας One Billion Rising), έρχονται σε επαφή με διάφορους εμπλεκόμενους φορείς άλλων περιοχών και μιλούν για το θέμα αυτό, ώστε να βρουν λύσεις και να βελτιώσουν τη συνεργασία και τη δικτύωσή τους.

Στην περίπτωση της **Ολλανδίας**, υπάρχουν διάφορα έργα που απευθύνονται στην έμφυλη βία στην ΛΟΑΤ κοινότητα. Ιδιαίτερα, το έργο THE COCKTAIL BUDDY PROJECT φέρνει σε επαφή ολλανδικά ΛΟΑΤ άτομα με λεσβίες, ομοφυλόφιλους, αμφιφυλόφιλους και τρανσέξουαλ (ΛΟΑΤ) άτομα με προσφυγικό υπόβαθρο. Οργανώνοντας κοινωνικές δράσεις, το έργο Buddy αντιμετωπίζει την κοινωνική απομόνωση στην οποία βρίσκονται πολλά ΛΟΑΤ άτομα κατά τον ερχομό τους στην Ολλανδία. Στόχος του έργου είναι να προσφέρει στα ΛΟΑΤ άτομα που ζητούν άσυλο κοινωνικές επαφές και να αντιμετωπίσει την κοινωνική απομόνωση αυτής της ομάδας. Το έργο Buddy σε φέρνει σε επαφή με άτομα που ζητούν άσυλο και είναι λεσβίες, ομοφυλόφιλα, αμφιφυλόφιλα και/ή τρανσέξουαλ. Το μόνο που έχεις να προσφέρεις είναι προσοχή σε αυτά που έχουν να πουν και κοινωνική υποστήριξη, λαμβάνοντας μέρος σε δραστηριότητες ή ενσωματώνοντας τα άτομα που ζητούν άσυλο στην Ολλανδική ΛΟΑΤ κοινότητα.
https://www.coc.nl/informatie-over-cocktail-metjesproject

Στην περίπτωση της **Ελλάδας**, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2021-2022, εφαρμόστηκαν μαθήματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης - τα οποία αναφέρονταν στην έννοια της συναίνεσης - στα δημόσια σχολεία όλης της χώρας (αφού είχαν εφαρμοστεί πιλοτικά το προηγούμενο έτος σε μικρότερη κλίμακα). Μια πλατφόρμα με ψηφιακό υλικό είναι προσβάσιμη μέσω της ιστοσελίδας του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (http://iep.edu.gr/el/sex-education), η οποία διαθέτει προγράμματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, ώστε να αποκτηθούν γνώσεις και να οξυνθεί η κριτική σκέψη. Περιλαμβάνει επίσης δράσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής στους τομείς του φύλου, των δικαιωμάτων, της ψυχικής και σωματικής υγείας και ευημερίας, της ασφάλειας, της προστασίας, του σεβασμού της σεξουαλικής αξιοπρέπειας και της ισότητας. Επίσης, η «2η Ετήσια Έκθεση για τη Βία Κατά των Γυναικών» της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας Φύλων, περιλαμβάνει πρωτοβουλίες/δράσεις ανά περιοχή. Περιλαμβάνει τη διοργάνωση διαδικτυακών και δια ζώσης εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης, τη δημιουργία βίντεο/διαφημίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή/και την τηλεόραση, την παραγωγή ραδιοφωνικών διαφημίσεων, την υλοποίηση εκστρατειών ευαισθητοποίησης, τη διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού, τη διοργάνωση εκπαιδεύσεων κλπ.

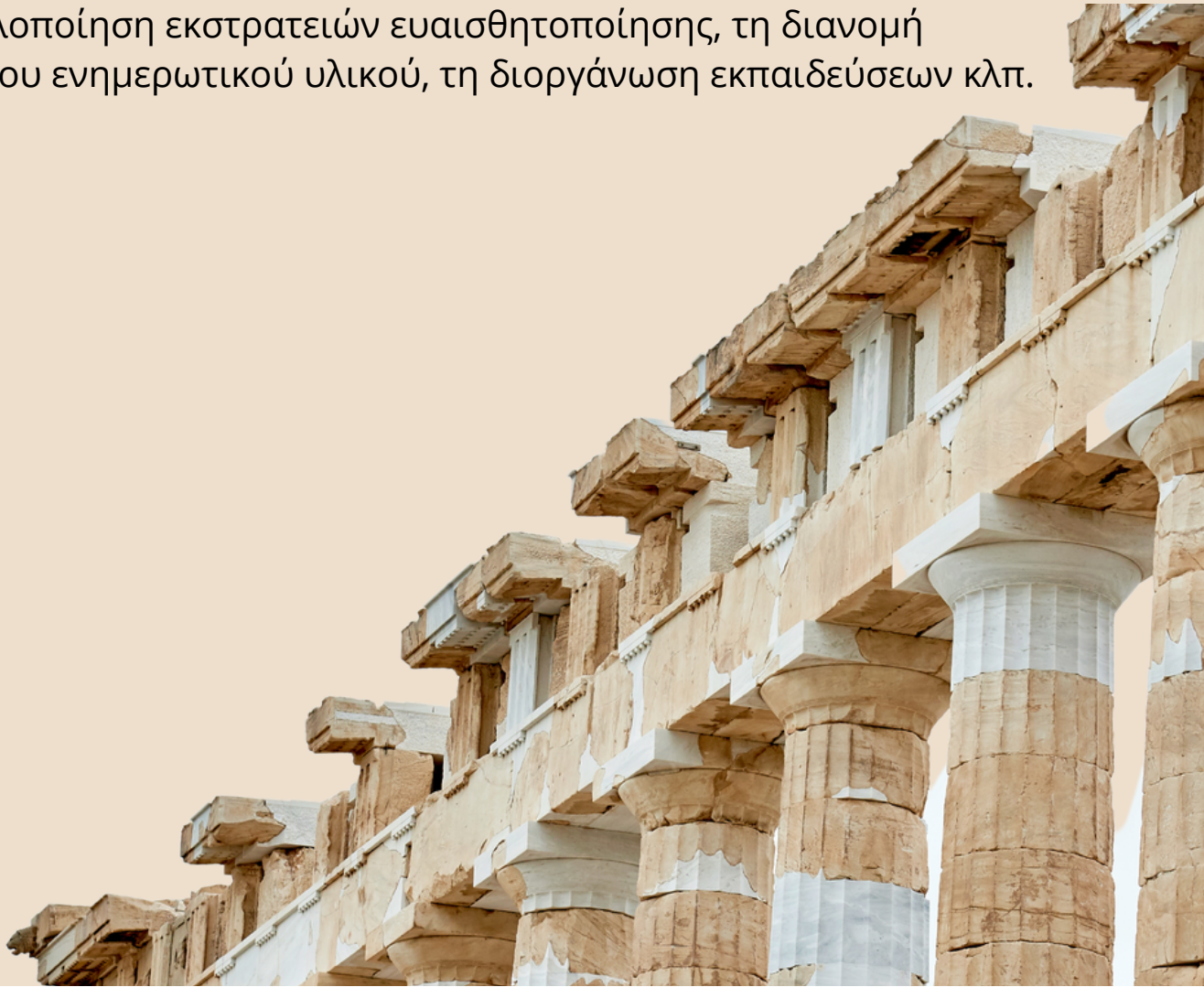

Στην περίπτωση της **Κύπρου**, υπάρχουν διάφορα έργα που απευθύνονται στη δευτερογενή πρόληψη της έμφυλης βίας. Για παράδειγμα, η Κυπριακή Αστυνομία έχει λάβει μέτρα για τη διανομή φυλλαδίων σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία που στοχεύουν στην ενημέρωση των θυμάτων για τα στατιστικά στοιχεία, το νόμο, τα δικαιώματά τους και τις γραμμές υποστήριξης. Δημιουργήθηκε ένα καταφύγιο γυναικών με τίτλο «Το Σπίτι της Γυναίκας» το οποίο παρέχει προστασία και εξειδικευμένη υποστήριξη σε θύματα βίας και στις οικογένειές τους (γυναίκες και ανήλικα παιδιά και ανήλικα κορίτσια). Υπάρχει επίσης και γραμμή υποστήριξης για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Επιπλέον, το 2007, εκδόθηκαν από τον Επίτροπο Διοίκησης και Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Συνήγορος του Πολίτη) ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία ανέφεραν τον κώδικα πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας και επικεντρώνονταν στην παροχή οδηγιών και συμβουλών σχετικά με το θέμα. Το 2012 εκδόθηκε ακόμα ένα παρόμοιο έγγραφο που ανέφερε τον κώδικα πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας, ο οποίος εκδόθηκε από την Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και την Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Στην περίπτωση του **Βελγίου**, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό μέσο για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών στο Βέλγιο. Πηγή: Belgium adopts national plan to combat gender-based violence (Δημοσιεύτηκε στις 27 Νοεμβρίου 2021, ανακτήθηκε στις 14 Ιουλίου 2022). Το εθνικό σχέδιο επικεντρώνεται σε τέσσερις βασικούς τομείς: 1) πρόληψη της βίας, 2) προστασία των θυμάτων, 3) δίωξη των δραστών και 4) ανάπτυξη ολοκληρωμένων και οργανωμένων πολιτικών.

Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα για διάφορες καλές πρακτικές σχετικά με την πρόληψη της έμφυλης βίας σε όλες τις χώρες υλοποίησης του έργου ακολουθώντας τον σύνδεσμο, εδώ http://unroot.eu/best-practices/.

Από πρακτικές που προαναφέρθηκαν, είναι προφανές ότι για την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας είναι απαραίτητος ένας συστηματικός και καλά οργανωμένος προγραμματισμός, ο οποίος επικεντρώνεται στην πρόληψη πριν από την εκδήλωσή μέσω της αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτιών της, της ανισότητας των φύλων, των συστημικών διακρίσεων και των άνισων σχέσεων εξουσίας, παρά την προσοχή που δίνεται στη δευτερογενή και τριτογενή πρόληψη σε όλες τις χώρες υλοποίησης του έργου.

Για το σκοπό αυτό, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του UNROOT στοχεύει στην υποστήριξη των φορέων εκπαίδευσης ενηλίκων και των κοινοτήτων, ώστε να εστιάσουν στη σημασία της πρωτογενούς πρόληψης σε όλα τα επίπεδα των κοινωνικών παρεμβάσεων.

4. Συστάσεις

Η πρωτογενής πρόληψη είναι κάτι περισσότερο από ευαισθητοποίηση ή συλλογή ενημερωτικών παρεμβάσεων. Η πρωτογενής πρόληψη πρέπει να κατευθύνεται με βάση τη θεωρία, τη στρατηγική και την αξιολόγηση. Η πρωτογενής πρόληψη αποδεικνύει ότι η στρατηγική πρόληψης προέρχεται από ένα ή περισσότερα μοντέλα και θεωρίες αλλαγής συμπεριφοράς, όπως η Θεωρία της Διάδοσης, το Φάσμα Πρόληψης και το Κοινωνικο-οικολογικό Μοντέλο (Belen et al. 2019).

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, οι εταίροι του έργου UNROOT ανέπτυξαν μερικές συστάσεις που θα εμπλούτιζαν το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης και κατ' επέκταση το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του UNROOT, ως εξής:

- Οι φορείς πρέπει να εφαρμόζουν παρεμβάσεις, οι οποίες έχουν προσαρμοστεί στο πολιτισμικό πλαίσιο (διασφαλίζοντας ότι οι προσαρμογές των προσεγγίσεων πρόληψης γίνονται σε συνεργασία με τα εμπλεκόμενα μέρη στις κοινότητες-στόχο και με γνώμονα την κατανόηση του τοπικού πλαισίου και των στοιχείων που δίνουν πληροφορίες σχετικά με το τι λειτουργεί σωστά σε τοπικό επίπεδο).
- Βασικό στοιχείο της πρόληψης είναι η συμμετοχή των ανδρών και των αγοριών στην προσπάθεια αλλαγής των έμφυλων σχέσεων και δημιουργίας ενός ανδρισμού που δεν συνδέει τη δύναμη και το σεβασμό με τη βία. Οι διαδραστικές θεατρικές εκδηλώσεις, τα φεστιβάλ/εκδηλώσεις τέχνης του δρόμου και οι αθλητικές εκδηλώσεις για την προώθηση του υγιούς ανδρισμού και της ισότητας των φύλων μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά εργαλεία για την αντιμετώπιση ορισμένων από τα βαθύτερα αίτια της βίας κατά των γυναικών και να προσελκύσουν την προσοχή του κοινού και των νέων ανδρών που μπορεί να μη λαμβάνουν μέρος σε παραδοσιακές κοινοτικές εκδηλώσεις ή εκπαιδεύσεις.
- Κατά τις εκπαιδεύσεις που θα πραγματοποιηθούν σε κοινότητες με έντονο το φαινόμενο της έμφυλης βίας, όπως τα αγροτικά κέντρα υποδοχής αιτούντων άσυλο, θα πρέπει να διασφαλίζεται η δημιουργία ασφαλέστερων χώρων. Με άλλα λόγια, η εκπαίδευση των ανδρών μπορεί να διαφέρει από την εκπαίδευση των γυναικών.
- Το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης ενισχύει τις γνώσεις και τις δεξιότητες των εκπαιδευτών-τριών ενηλίκων/επαγγελματιών υποστήριξης/εμπλεκόμενων φορέων σε διάφορα θέματα, όπως η κατανόηση της έννοιας και των προσεγγίσεων της πρωτογενούς πρόληψης της έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των μοντέλων και των θεωριών αλλαγής συμπεριφοράς και της κατανόησης της διατομεακότητας, προκειμένου να προετοιμαστούν κατάλληλα για τον συντονισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος UNROOT.

- Συμπερίληψη της πρωτογενούς πρόληψης στις ήδη υπάρχουσες πολιτικές και στα προγράμματα που εφαρμόζονται στις κοινότητες.
- Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες πρέπει να προωθούν την κινητοποίηση της κοινότητας.

5. Στρατηγικές πρόληψης

1. Αλλαγή της αντίληψης που υπάρχει για τις γυναίκες (και άλλες ομάδες που βρίσκονται αντιμέτωπες με το φαινόμενο της έμφυλης βίας) ως θύματα σε επιζούσες και φορείς αλλαγής, δίνοντας έμφαση στην ενδυνάμωσή τους.
2. Προσπάθειες για την αύξηση της συμμετοχής και της επιρροής των γυναικών στην πολιτική σε συνθήκες ειρήνης, συγκρούσεων και άλλων ανθρωπιστικών κρίσεων. Οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν ισότιμα με τους άνδρες στην πολιτική όλων των επιπέδων, καθώς και στις ειρηνευτικές διαδικασίες.
3. Προσπάθειες για οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών, η οποία της ενθαρρύνει να εγκαταλείπουν τις κακοποιητικές σχέσεις. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και των ευκαιριών απασχόλησης, τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών σε δικαιώματα ιδιοκτησίας, την προώθηση της ισότιμης κατανομής των μη αμειβομένων εργασιών φροντίδας (όπως οι δουλειές του σπιτιού) μεταξύ γυναικών και ανδρών και την ενθάρρυνση της καθολικής πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση Οι παρεμβάσεις για την οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών αφορούν επίσης στους κανόνες των φύλων και απευθύνονται σε ζευγάρια και κοινότητες.
4. Οι προσπάθειες για την ενίσχυση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των δικαιωμάτων είναι πολύ σημαντικές για την πρόληψη της έμφυλης βίας, δεδομένης της στενής τους σχέσης. Οι προσπάθειες αυτές περιλαμβάνουν την προώθηση και την προστασία του δικαιώματος των γυναικών να έχουν τον έλεγχο και να αποφασίζουν ελεύθερα για θέματα που σχετίζονται με τη σεξουαλικότητά τους, τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, τον οικογενειακό προγραμματισμό και την πρόληψη του HIV/AIDS.

.

5.Άνδρες και αγόρια ως αυτουργοί, ως θύματα/επιζώντες και ως παράγοντες αλλαγής. Οι άνδρες και τα αγόρια συχνά δεν θεωρούνται θύματα έμφυλης βίας. Ως εκ τούτου, υπάρχει ανάγκη αναγνώρισης και αντιμετώπισης της ευαισθησίας και των αναγκών των ανδρών και των αγοριών όσον αφορά στην έμφυλη βία, ιδίως στο πλαίσιο των ένοπλων συγκρούσεων. Αντί απλώς να "συμμετάσχουν" οι άνδρες στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, υπάρχει ανάγκη ολικής αλλαγής προτύπων όσον αφορά στις σχέσεις των φύλων και την αρρενωπότητα. Μια τέτοια προσέγγιση επιτρέπει στους άνδρες και τα αγόρια να γίνουν φορείς αλλαγής.

6. Αλλαγή των κοινωνικών προτύπων και της συμπεριφοράς που υποκινούν την έμφυλη βία. Η έμφυλη βία βασίζεται στα στερεότυπα των φύλων, όπως για παράδειγμα το ιδανικό που συνδέει την αρρενωπότητα με τον ρόλο του κουβαλητή, τη μάτσο συμπεριφορά και τη βία, καθώς και ιδανικά που συνδέουν τη θηλυκότητα με την αγνότητα, την υποταγή και τη θυματοποίηση. Οι προσπάθειες πρόληψης πρέπει να ξεκινούν νωρίς στη ζωή των ανθρώπων και να απευθύνονται σε αγόρια και κορίτσια. Τόσο η μη τυπική όσο και η τυπική εκπαίδευση συμβάλλουν στην αλλαγή και έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τις ανισότητες λόγω φύλου και να αποτρέψουν την έμφυλη βία.

7. Λήψη μέτρων για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη πρόληψης της έμφυλης βίας και την προώθηση της ισότητας των φύλων, καθώς και σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης. Πληροφορίες σχετικά με το πώς τα άτομα που έχουν βιώσει έμφυλη βία μπορούν να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη μέσω επίσημων και ανεπίσημων μηχανισμών απονομής δικαιοσύνης.

8. Ενθάρρυνση της δημιουργίας κοινοτικών δικτύων μεταξύ των ατόμων ενδιαφέροντος και παροχή υποστήριξης κατά την προσπάθειά τους για πρόληψη και ενημέρωση σχετικά με την έμφυλη βία.

9. Διασφάλιση του ότι οι εκπαιδευτικοί, το προσωπικό των σχολείων και οι μαθητές/τριες εκπαιδεύονται σε θέματα έμφυλης βίας,καθώς και του ότι υπάρχουν δομές στα σχολεία στις οποίες μπορούν να προσφύγουν τα παιδιά που κινδυνεύουν από έμφυλη βία.
   Διασφάλιση του ότι οι εκπαιδευτικοί υπογράφουν κώδικα δεοντολογίας που απαγορεύει κάθε μορφή βίας κατά των μαθητών/τριών και ότι εκπαιδεύονται για την εφαρμογή του.
10. Σε συνεργασία με τους εταίρους του έργου και τους παρόχους υπηρεσιών, προετοιμάστε τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, οι οποίες αναφέρουν ρυθμίσεις συντονισμού, διεξόδους παραπομπής και μηχανισμούς
11. αναφοράς.
    Επικοινωνία με πρόσωπα που βρίσκονται σε θέσεις επιρροής (εργοδότες, εκπαιδευτικοί, ιδιοκτήτες) και ενημέρωση για τους κινδύνους και τις συνέπειες της έμφυλης βίας. Έμφαση στις αρχές της συμπερίληψης, της
12. ισότητας ενώπιον του νόμου και της ισότητας ενώπιον των δικαστηρίων.
    Σε συζητήσεις με τις τοπικές αρχές και με άτομα που εργάζονται στον τομέα επιβολής του νόμου και της δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων των άτυπων μηχανισμών απονομής δικαιοσύνης,
13.. πρέπει να τονίζεται η σημασία της προσαγωγής των δραστών στη δικαιοσύνη.
    Εκπαίδευση του προσωπικού των εταίρων σχετικά με την πρόληψη της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

6. Βασικές έννοιες και ορισμοί

1. **Θύτης ονομάζεται ένας άνθρωπος** που διαπράττει βία με βάση το φύλο.
2. Στα **άτομα που πλήττονται** περιλαμβάνονται ο στόχος/θύμα/ επηρεαζόμενο άτομο, καθώς και μάρτυρες και άτομα που παρεμβαίνουν στην επίλυση μιας κατάστασης που περιλαμβάνει ανάρμοστη συμπεριφορά και πιθανή βία και παρενόχληση.
3. **Παρατηρητής/τρια** θεωρείται είναι ένα άτομο που δίνει το παρόν κατά τη διάρκεια ενός περιστατικού βίας ή παρενόχλησης, αλλά δεν συμμετέχει. Η προσέγγιση των παρατηρητών/τριών χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της ενσυναίσθησης του θύματος και των αντιλήψεων που υπάρχουν σχετικά με το πώς ο χώρος εργασίας συμβάλλει στην πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης.
4. **Ενεργός/η παρατηρητής/τρια** θεωρείται το άτομο που παρατηρεί μια πράξη βίας, διακρίσεων ή άλλη απαράδεκτη ή προσβλητική συμπεριφορά και αναλαμβάνει δράση.
5. **Αναφορά** είναι η επίσημη ή/και ανεπίσημη καταγγελία.
6. **Σεξουαλική παρενόχληση** θεωρείται κάθε ανεπιθύμητη συμπεριφορά σεξουαλικής φύσεως που εύκολα μπορεί να θεωρηθεί ότι προκαλεί προσβολή ή ταπείνωση. Η σεξουαλική παρενόχληση μπορεί να λάβει τη μορφή ενός μεμονωμένου περιστατικού και συνήθως περιλαμβάνει ένα μοτίβο συμπεριφοράς. Κατά την αξιολόγηση της εγκυρότητας των προσδοκιών ή των αντιλήψεων, λαμβάνεται υπόψη η οπτική γωνία του προσώπου που είναι ο στόχος της συμπεριφοράς. Η σεξουαλική παρενόχληση λαμβάνει διάφορες μορφές - από βλέμματα και λόγια μέχρι σωματική επαφή σεξουαλικής φύσεως. Ενδεικτικά παραδείγματα σεξουαλικής παρενόχλησης (μη ολοκληρωμένη λίστα):

- Ανεπιθύμητα αγγίγματα, όπως τσίμπημα, χάιδεμα, τρίψιμο ή σκόπιμη επαφή με άλλο άτομο
- Επαναλαμβανόμενη πρόσκληση ενός ατόμου για ραντεβού ή σεξ
- Σχόλια σεξουαλικού περιεχομένου σχετικά με την εμφάνιση, τα ρούχα ή τα μέρη του σώματος
- Εξύβριση ή σχόλια με σεξουαλική χροιά
- Υποτιμητικά ή εξευτελιστικά σχόλια για τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου ενός ατόμου
- Αποστολή σεξουαλικών μηνυμάτων οποιασδήποτε μορφής

- Αποστολή σεξουαλικών μηνυμάτων οποιασδήποτε μορφής
- Σεξουαλικά ή άσεμνα ανέκδοτα ή αστεία
- Ακατάλληλες σεξουαλικές χειρονομίες
- Κοινή χρήση ή προβολή σεξουαλικά ακατάλληλων εικόνων ή βίντεο οποιασδήποτε μορφής
- Απόπειρα ή πραγματική σεξουαλική επίθεση

6. Πρωτογενής Πρόληψη της Σεξουαλικής Βίας και της Βίας Μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων:
Αναφέρεται στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας και της βίας μεταξύ ερωτικών συντρόφων πριν από την εκδήλωσή της. Οι προσπάθειες πρωτογενούς πρόληψης είναι συνεχείς (πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής πρόληψη). Οι προσπάθειες αυτές επιδιώκουν να επιφέρουν ατομικές αλλαγές, αλλά και αλλαγές στις σχέσεις, στις κοινότητες και στην κοινωνία μέσω στρατηγικών

- προώθησης των παραγόντων που σχετίζονται με τις υγιείς σχέσεις και την υγιή σεξουαλικότητα, δημιουργώντας ένα υγιέστερο κοινωνικό περιβάλλον.

7. Πηγές

- Association of Austrian Autonomous Women´s Shelters, AÖF & Domestic Abuse Intervention Centre Vienna, IST. (2016). Austrian NGO-Shadow Report to GREVIO. Ανακτήθηκε από https://www.interventionsstelle-wien.at/download/?id=GREVIO-Schattenbericht_2016.pdf (ανακτήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2022).
- Belen, K., & Reggers, A. (2019). Effective Approaches to Preventing Violence Against Women (VaW) Research on Programmes and Interventions Preventing Gender-Based Violence in Bangladesh. Ανακτήθηκε από https://asiapacific.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ESEAsia/Docs/Misc/2020/03/bd-CGBV-Prevention-Framework.pdf
- Belgian organizations protest spike in violence against women. (30 Νοεμβρίου 2021). Peoples Dispatch. Ανακτήθηκε από https://peoplesdispatch.org/2021/11/30/belgian-organizations-protest-spike-in-violence-against-women/ (Σεπτέμβριος 2022).
- Commissioner for Human Rights. (2022). Commissioner for human rights of the Council of Europe Dunja Mijatović. Report following her visit to Austria from 13 to 17 December 2021 – Country Report. Ανακτήθηκε από https://rm.coe.int/commdh-2022-10-report-on-the-visit-to-austria-en/1680a6679a (Σεπτέμβριος 2022).
- Council of Europe. (2020). GREVIO Baseline Evaluation Report Belgium. GREVIO/Inf(2020)14. Ανακτήθηκε από https://rm.coe.int/grevio-report-on-belgium/16809f9a2c (Ιούνιος 2022).
- Keygnaert, I., Vettenburg, N. & Temmerman, M. (2012). Hidden violence is silent rape: sexual and gender-based violence in refugees, asylum seekers and undocumented migrants in Belgium and the Netherlands, Culture, Health & Sexuality, 14:5, 505-520, https://doi.org/10.1080/13691058.2012.671961
- Ministry of Labour and Social Affairs, General Secretariat for Demography and Family Policy and Gender Equality (GSDFPGE). (Νοέμβριος 2021). "2nd Annual Report on Violence Against Women". Ανακτήθηκε από https://isotita.gr/wp-content/uploads/2022/06/ENG-EKTHESH-SITE.pdf
- Ogbe, E., Jbour, A., Rahbari, L. et al. (2021). The potential role of network-oriented interventions for survivors of sexual and gender-based violence among asylum seekers in Belgium. BMC Public Health, 21, 25, https://doi.org/10.1186/s12889-020-10049-0
- Observatory for Sociopolitical Developments in Europe. Equal Treatment and Gender Equality. Ανακτήθηκε από https://sociopolitical-observatory.eu/keytopics/equality/ (Αύγουστος 2022).
- Raising Voices. Feminist-informed Approach to Preventing VAW – Infosheet. Ανακτήθηκε από https://raisingvoices.org/resources/what-is-a-feminist-informed-approach-to-preventing-violence-against-women/ (Οκτώβριος 2022).
- Sida. (2015). Preventing and Responding to Gender-Based Violence: Expressions and Strategies. Ανακτήθηκε από https://cdn.sida.se/publications/files/sida61848en-preventing-and-responding-to-gender-based-violence-expressions-and-strategies.pdf (Ιούλιος 2022).
- UNHCR. (2022). Emergency Handbook - Sexual and gender-based violence (SGBV) prevention and response. Ανακτήθηκε από https://emergency.unhcr.org/entry/60283/sexual-and-gender-based-violence-sgbv-prevention-and-response (Αύγουστος 2022).

2021-1-NL01-KA220-ADU-000026492

PR1-UNROOT Προπαρασκευαστική φάση/Διακρατική έκθεση

Unrooting **Violence:**

Αντιμετώπιση των κοινωνικών προτύπων για την πρόληψη της έμφυλης βίας

http://unroot.eu/

unroot@googlegroups.com

@unrootproject

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν